

Vtorek, četrtek in soboto izhaja in velja v Mariboru brez pošiljanja na dom
za vse leto 8 g. — k.
" pol leta 4 " —
" četr " 2 " 20 "

Po pošti:

za vse leto 10 g. — k.
" pol leta 5 " —
" četr " 2 " 60 "

STOEVENSKI NAROD.

Vredništvo in opravništvo je na stolnem trgu (Domplatz) hiš. št. 179.

Rokopisi se ne vračajo, dopisi naj se blagovoljno frankujejo.

Kaki so nemškutarji pri nas.

Nikoli nikjeri se nasprotniki z gršimi in ostudnejšimi orožji ne boré, kakor nemška in nemškutarška stranka pri nas na spodnje Štajerskem.

Tu se najnesramnejši zavija vse, pači vse, kar Slovenci rečemo, hočemo, delamo. Največ v tem stora pač Brandstetter in Seidl. Ljudem se ne govori poštano o zedinjenju Slovencev, temuč laže se jim, da bodo Kranjci postali. Kranjci pa se risajo, kakor da bi nagi hodili od revščine kakor Lacarus svetopisemski. Narodna slovenska kandidata dr. Srneč in Radec, katerih značaj in poštenje je pred vsem svetom, tudi pred mariborsko-nemškim, čist ko zlato, kterima Seidl in Brandstetter, kar se značaja in znanja tiče nista vredna črevlje odvezati: ta dva slovenska moža se v oklicu imenujeta „lisice, ki v vaši hiše okoli lezejo“; tema se očita, da „ljudstvo že pred volitvijo grdo vkanijo.“ Je to poštano? Je to boj med možmi? Je to nemško?

Pri slovenski Bistrici se je narodnima slovenskima kandidatoma naredil sirov napad. Po nemških listih smo brž brali telegrame in dopise, ki celo stvar nesramno pokrivajo, pačijo in zavijajo. Tisti nemški ljudje, ki grozno vpijejo čez slovensko sirovost in neotesanost, ako se količaj zgodi pri nas, nemajo zdaj nobene besede, ki bi grajala to barbarstvo. Da, celo obraze delajo, ki pričajo, da so veseli tega. Nesramne laži in ščuvanja Seidelove in Brandstettereve s'ranke so vzrok temu dogodka. Laži in obrekovanja brezvestnih nemškovalcev so krive, da je mogoče, ka more Slovenec na zemlji svojih očetov krvavo krvico trpeti!

Ko bode ta list daljnjeim bralcem v roko prišel bodo volitve za kmečke občine po slov. Stajerskem končane. Izid je skoro v vseh za nas gotov. Slovenci se bodo držali. Zapeljanih in od nemškutarjev nalančanih je v mariborskem okraji že največ. Vidimo že zdaj, kako se je godilo. Stranka, ki dela z enacim orožjem dolgo živeti ne more. Nazadnje bo vendar enkrat tudi Slovenec k spoznanji prišel, kdo ga goljufá; nazadnje si bo vendar pravico zadobil, da bodo njegovi sinovi po njegovi zemlji varni hodili predrazsajavci! Krvica, ki jo nam Nemci in nemškutarji delajo vpije že

nebo in naša prihodnost se bo maščevala nad Kajnom, ki nam po osobnem in narodnem življenji streže!

Dopisi.

Iz Celja, 12. junija. [Izv. dop.] Vlada želi, da se med narodi enkrat mir naredi. Sedajna vlada je to sama pripoznala, in cesarju izgovorila, da je marsikaj, kar sedaj narodi želijo in tirjajo, opravičeno, ona je naravno pripoznala, da se so narodom, kateri so do zdaj proti vlasti stali, pravice kratile, in da se jim te prikračene pravice vrniti morajo, da tako dosežemo kar zahtevamo: pomirjenje vseh narodov. To potrebo je sprevidel tudi naš presvitli cesar, in je vse zbor razun českega razpustil, ker poprejšnji svoje naloge niso razumeli, da bi tedaj ponovljeni zbori, v ktere se imajo drugi možje voliti, z drugimi načeli, in misli, kakor poprejšnji, tirjatve narodov presodili, ktere so pravice spolnili, drugi pa zavrgli. — Narodi tirjajo najbolj národne pravice in državopravno samostojnost narodov, ali ravno ta svojbina, ktera je do sedaj v zborih v večini bila, in h kateri tudi celjski nemškutarški birokrat g. Tomschizh spada, tega noče; nego prizadeva si, kraljestva, dežele, posamezne narode iz ustave zbrisati, in njim še te male pravice in samostojnosti, ktere so do sedaj že v tako pičlem merilu vzivali, odtegniti. Tomschizh in njegova svojbina hoče nek Centralparlament, v katerem bode Dalmatinec in Bukovinec itd. vse postave dajal za štajersko-kranjsko deželo, in naopako. Mi bi sicer dobili s tem neko smešno Cislajtanijo, ali posamezne dežele in kraljestva bodo se zbrisali, tudi narodov ne bode več, razen nemškega, in ta še se bode cislajtanski imenovali, Avstrija pa je tako zginila. G. Tomschizh spada tedaj k tisti nesrečni svojbini, ktera je do sedaj tako slabo gospodarila. On hoče svobodo Nemcev, ali kakor njegovi pajdaši, na podlogi potlačenja drugih narodov sezidati; on hoče deželam, narodom pravice kratiti pomagati, on hoče Avstrijo zrušiti pomagati, in njo v nek smešen Cislajtanien prelit; njegov program je tedaj za Avstrijo in njih narode jako nevaren, nepravičen, taki program zna le taka egoistična svojbina zagovarjati. — G. dr. Iipavci pa je prevzel lepo nalogo, za pomirjenje narodov delati, in brez vse osebne koristi za to delati, da se Av-

striji dajo spet novi stebri, jaki pogoji njegovega obstanka, on je pravi prijatelj Avstrije; zraven tega pa on tudi hoče človečanske pravice za narod tirjati, se za to poganjati, da se kraljevinam, deželam in posameznim narodom v Avstriji ujih prikračene pravice spet vrnejo, da se med narodi pogodba naredi, kar tudi sam presvitli cesar zahteva, ta program je edino pravičen, in vsaki ga lahko zagovarja, kdor še kaj pravice v sebi čuti.

Iz Zagreba 21. junija [Izv. dop.] Pri nas v Zagrebu izhaja pod vredništvom magjaronskega Italjana Mauesteriotti-a humoristično - satiričen list „Zvekan“. Humora v tem listu ni, satire še manj, pač pa dokaj najprostejih psov, blata in govna. Naročnikov plačujočih ni nikoli imel čez petdeset, navadno le po dvajset, to pa nič ne dé, se je pa zastonj razpošiljal, saj Rauch tiskarske in vredniške stroške iz zemaljske blagajne plačuje! — Ta list je, da samo eno o njem povem, prinesel, še ni dolgo tega, ilustracijo: Strosmajerja na vislicah visečega. Na čudni način je ta list „lynch-justica“ na smrt obsodila. Zlagarji (zeceri) vseh tukajšnjih tiskarnic dogovorili so se namreč, da „Zvekan“ nobeden več zlagati neče, za noben denar ne, tudi za najboljo plačo ne. Slava zagrebškim zlagarjem, med katerimi je tudi mnogo Slovencev. Zvekane, Zvekane! kaj ti pomaga zdaj vsa vladina podpora in zaštita, ko so ti zlagarji luč življenja izpihnili.

Pred enim mesecem blizo, prišla je v Zagreb lepo vbrana kitica slavonskih tamburašov, da po gostilnicah „narodne“ igra in poje. Naša vlada jim pa potem Zagrebške policije ni ne ene predstave dovolila. Da! še tisti dan, ko so prišli, morali so siloma zopet oditi. Na mesto njih je pa prišla cela četa magjarskih ciganov gajdašov. Svet pravi, da so ti cigani Andrašjevi aposteljni, ki jih je k nam na Hrvaško poslal s tem namenom, da nas poazijatijo. Povsod kjer so se „producirali“ bili so z nejevoljo sprejeti in izpsikani. Predverjanjem prišlo je v nekem gostilničnem vrtu, zavolj čardaša, ki so ga igrali, med tem ko so gostje od vseh strani narodne hrvaške zahtevali, med njimi in juristi do krvavega pretepa. Skor bodemo mogli reči: nulla dies sine ravsa et kavsa. Prav ugodno življenje to pri nas tukaj.

Naimenovanje bivšega honvedskega „feldpatra“ in zdaj temišvarskega fajmoštra Mihaljevića za zagrebškega nadbiskupa, obistinuje se. Ljudje se poprašujejo: kaj do vraka, da ga tako dolgo ni! Pravijo, da se boji, ka ga ne bi Zagreb na tak način sprejel, kakor je v srednem veku železna devica v Gradcu svoje zaročnike sprejemala, boji se, ka ga Zagrebčani ne bi prehudo na svoja prsa pritisnoli. Narodni pregovor pravi: dober je strah, kdor ga ima! To mu smemo v njegovo tolažbo reči: Orsini-bombe ne bodemo za njim metali, to bi bila prevelika čast za-nj; — da pa ne bi kak žlaportec za njim padel, tega poroštva nečemo prevzeti.

Tisto društvo, ki je že večkrat tako žalostne komedije pri nas igralo, naš sabor namreč, je spet na 25. t. m. sklical, samo kā nas predolgo trpinčil ne bi!

Neprenehoma o tako neveselih stvareh poročati, to se bogme človeku že gabi. Bom raje povedal, kako je pri nas na Hrvaškem z letino. Slovenci si dober kos svojega živeža na Hrvaškem kupujejo, gotovo bo tedaj marsikterega zanimalo, kaj česa o našej letosnej letini slišati. Žetev se je pri nas začela. Ogoršico (repo) so že pred četrnajstimi dnevi poželi. Hvale se, da bo

Listek.**Pragmatična sankcija v deželnem zboru kranjskem.**

(Historična študija, spisal P. pl. Radics.)

(Konec.) *)

Naposled kranjska dežela, t. j. stanovi prosijo cesarja, naj bi deželi za zdaj in za prihodnje po §. 9**) onega testimenta, kterege je napravil cesar Ferdinand II.

*) V predzadnjem listu začeti sestave smo moral zarad vojilnega oklica že proti konci položiti na stran. Denes naj priobčimo še kratki konec zanimljivega sestaka.

Vredn.

**) V §. 9 tega testimenta nalaga Ferdinand svojim naslednikom, naj pomislijo da jim dežele in ljudje niso izročeni za njih (naslednikov) privatne korist in svetno čast ampak na čast in pospeševanje njegovega av. imena, na skrbno pospeševanje njegovih zvestih dežel in ljudi častnega in večnega blagostanja; naj bi jim torej pustili vse od sprednjem zadoletjene in sprejete milosti, pravične svobode pravice in pravičnosti.

pustil „vse one od najzvestejemu vodstvu vojvodstvu Kranjskemu premilostivo dane s v o b o š c i n e , m i l o s t i , d a r o v e , p r a v i c e i n p r a v i č n o s t i .“

Pismo so vsi nazoči udje deželneg izbora „lastnoročno“ podpisali in se je prepis tega pisma kakor tudi o zaslišani dedovanjski dispoziciji založil v deželnem arhiv.

Po zaslišanju vseh deželnih zborov izdelana reso-jacija je datirana iz Grada 7. februarja 1726 („zaslišana“ v kranjskem deželnem zboru 16. marca 1726) in je podpisana od vseh v Gradiču bivajočih tajnih svetnikov. V njej je izrečeno, da so „instrumenti“ štirske koroške in kranjske dežele napravljeni po najmilostivejšem predpisu in po posebnostih vseake teh dežel; ob enem so se razglasili za sankcione.

Na podlagi takih mejušobnih potrdil se je potem leta 1728 na Kranjskem vršilo dedno poklonovanje Karola VI. Cesar se je osebno stanovom poklonil in sprejel njih obljube dajaje jim tudi svoje.

obilno plenila, kajti vreme je bilo za ta, posebno proti moči jako čutljiv sadež, še precej ugodno. Zimska strn kazala se je spomladi precej slaba. Po njivah bile so videti cele lêhe, kjer ni ne ena lat rastla. Bog nas je pa pozneje milostivo skoz svoje veliko okno pogledal; dal je ugodno vreme, in za čudo! lêhe so se nekako zopet prerastle, in strn se je prav lepo sklasila. Kar se kolikoče tiče, bo sicer nekaj manje zrna, nego bi ga moral biti, zato bo pa roba tim lepša, tim čisteja. Zimski ječmen začeli so ta teden žeti. Če ozimina ni ravna taka, kakoršna bi morala biti, je pa jaro žito tim lepše. Koruza, glavni hrvaški "frunt" je tako lepa da že več let tako lepa ni bila. Njej je treba samo še dva obilna dežeka; pred cvetom enega, in po odvetenji drugega, pa jê bo kakor peska. Sena tudi že več let niso toliko nakosili, kakor letos. Vreme za sušenje je ugodno. Sadja bo vsega dosto, posebno sлив. Trs je poln. Ravnokar je odvetel, in sicer še v precej povonom, tihem in mirnem vremenu. Hrvati letos lahko tako rečajo, kakor so Černuški brodники v narodnej pesmi rekli: „Se ga bomo pili!“ Kakšen bo žir, ki je za hrvaško svinjorejo toliko važnosti, to se denes še ne more reči. Največa napaka pri nas je ta, da je povsod veliko pomanjkanje delavev. V Zagrebu se denes dinarji plačujejo po 1 gld. do 1 gld. 35 kr. na dan, in časi še polič vina po vrh, in to je, kar naše prirodnine draži. Sicer se pa za leto 1870. še ne bo ob veljavno dëla tista pesem, ki pravi: Lepa naša domovina, ima dosta kruha, mesa, vina! —

Iz Gorice 18. junija. — Lk. — Volitve za deželni zbor Goriški so razpisane in sicer se bodo vršile te-le dni:

Velilni in politički okraji Goriška okolica, Tomin in Sežana (občine) dne 10. julija; mesto Gorica in obrtniški kraji dne 14. julija; — italijansko veliko posestvo dne 18., in slovensko veliko posestvo dne 20. julija.

Volitve volilcev ali zbornikov so se že začele po občinah in agitacije od vseh strani so pa že v najlepšem cvetji. Zdaj je pač zadnji čas, da se stranke porazumejo, ker sicer ne moremo prav dobrega izida volitev pričakovati.

Kakor za gotovo vemo, ne bo gosp. Winkler po Sočinem priporočilu od obrtniških krajev izvoljen, ampak izvolile ga bodo občine Tominskega okraja. Je tudi prav. Treba je pa sedaj skrbeti, da se pri trgovih dostojo nadomesti. — Ne na lastno roko, ampak po resnem dogovoru z veljavnimi možaki, katerim je vsem blagor našega naroda prva reč in tedaj najbolj na srcu, priporočamo volilcem obrtniških krajev prav živo gospoda Antona Gorjupa-a c. k. svetovalca pri Goriški okrožni sodniji, ki že od prvega začetka konšt. dobe do zdaj prav izvrstno zastopa koristi goriških Slovencev v našem dež. zboru. Gorjup je naš domorodec in službuje že od mladih let vedno na Goriškem. Zatorej so mu vse razmere in potrebe naše dežele in posebno slov. strani popolnoma znane. Ne bomo govorili o njegovih osebnih duševnih zmožnostih; gotovo je, da je on med vsemi našimi dosedanjimi zastopniki morda najbolj bistra glava.

Svojo bistroumnost je najsjajniji dokazal tačas, ko je šlo za prenaredbo volilnega reda, vsled kterege smo pridobili Slovenci tri poslanke pri velikem posestvu. Takrat se je pač z uma najostrejšim mečem boril in in sé svojo izvrstno diakletiko slavno zmagal nad nasprotniki, ki so bili svoje najboljše govornike dr. Rismundo-a in dr. Pajer-ja v boj poslali.

Tudi neodvisnega ali vsaj neboječega se je dozdaj Gorjup vselej izkazal. Tako je pred 3 leti proti cesarskemu komisarju energično spodbjal previsoke naklade na davke za stroške zemljiščno-odveznih komisij; — v zadnji sesiji pa proti vladi in njenim zastopnikom možko zagovarjal kompetencijo deželnega zobra, da sme namreč sklepati postavo zastran zelo potrebne in obče zaželene vpeljave novih zemljiščnih knjig za našo deželo; ktero postavo Gorjup sam mojstrosko sestavil. Glasoval je on vselej sé slovensko stranko tudi v narodnih zadevah in se ve, da tudi kadar je šlo za podporo naših cest in sploh za povzdigo naših koristi. Kadarkoli se je imelo kako posebno važno

vprašanje rešiti, pritegnili so tudi Gorjupa zraven in on se ni nikdar tudi najtežjim nalogam odtegnil.

Skrbeti je treba tedaj, da se ta krepka in izvrstna moč v podporo slovenske stranke dež. zobra ohrani in prav gorko priporočamo zatorej obrtniškim krajem, naj izvolijo dne 14. julija pri volitvi v Tominu enoglasno gospoda Antona Gorjupa.

Iz Gorice, 21. jun. [Izv. dop.] Solkanska čitavica se že od svojega začetka sem odlikuje, in priznavati mora vsak, da neotrudljivo in vedno bolj izveršuje svojo nalogu. Solkanci smojo ponosni biti takega napredka in čitavničnega vodstva. V nedeljo 12. junija tam so imeli prelep večer in krasno besedo. Predstavljalji so šaloigro: „To sem bil jaz“, potem so sledile deklamacije in petje. — Pričujočih je bilo nad 200, in so enoglasno hvalijo igralce in deklamovalko mlado Augusto Mozetič-evo, ki ima 14 let, in je kaj občutljivo deklamovala pocijo Toman-ovo: „Slavjanska mati.“ Lepo je spreminjala glas in tempo. — Vsi smo se pa čudili glediščnim igralcem; ne razumemo, kako je mogoče, da more tako dobro igrati kdor prvikrat stopi na oder, in vendar niste bili 2 mladi gospodični Doljakove s gospo Klavžarjevo vred nikdar poprej na odru; pa predstavljale ste tako, da smo prav navdušeno ploskali in s veselimi klici kazali svojo veliko zadovoljnost. — Gosp. Juh je že večkrat igral, pa ta večer prav dobro. Gospod Klavžar je režizér bil in igravec, prosim ga, da bi v Goriško čitavnico pripeljal te krasne moči, kadar dobimo več dvoran in gledišče. Sploh so Solkanci nagnjeni govoru, skrbijo pa tudi za petje, kar je mogoče; pevci so se prvikrat pokazali v novi sokolski obleki. Kakoršen je bil začetek, takošen je bil tudi konec: to je večerja. — Vse se je živahnogabljalo.

Iz Kanala, 19. jun. [Izv. dop.]

Kaj nek tak naglo po cesti drči? —
"V kočiji pri Pino-tu Marušič sedi." —

Da ne bo treba popravkov, naj omenim že naprej, da sem iz Gorice in le po naključbi v Kanalu. — Kraj Soče po koroški cesti drdra naglo kočija, v njej sedita zvezanca baron Pino in profesor Marnič v resnih pogovorih. V R -u pri onem županu, o katerem je nekdaj ranca Domovina pravila, da se je s pametjo skregal, se ustavi kočija; tu čaka že nepokojnih prs gosp. c. kr. okr. glavar Winkler in odprtima rokama sprejema zdajci dobro došla prijatelja. — Se ve, da bi se hitro kaj sumničilo, ako bi se ta trojica v Gorici shajala. Tedaj le vun na kmete pol pota med Gorico in Tominom. Tam na R skem mostu v hladni orehovi senci je kaj primeren prostor za zato — proti Soči in njenimi rogovileži. — Tu potegne vsak svoj imenik iz žepa in zdaj računijo: „Toliko jih imam jaz; ti so moji, ti tudi; ti niso naši: — je župan v Soči. Te je treba vjeti, kaj jum obljudbimo? — Menda železnico, kali? omis prederemo cesto skozi hrib, zopet drugim napravimo most čes Sočo: Nu tako že pojde, Soča in njeni priporočenci morajo propasti, naša zmaga je gotova! — ? —“ In zdaj si srčno segnejo v roke ter zvežejo se slovesno prsego, — kakor nekdaj oni trije Švajcarji na Ritli-ju — : „Vsi trije, ali nobeden in svoboda v žake!“

Ta slavni kongres je bil v nedeljo dne 12. julija v R na Kanalskem in od tega dneva se širi neka skrivna (pa ne zadosti) agitacija po celem našem glavarstvenem okraji. Necega župana na Kanalskem so morali že kaj tisti dan vjeti, ker hitro potem je že razpošiljal pisma na vse strani, ter posebno bar. Pino-ta priporočal. Zdi se, da bo ta župan pri slovenskem velikem posestvu kandidiral in potem takem se da prav lahko njegova agitacija za gosp. barona tolmačiti, po znamenem pregovoru: „Roka, roko vrnje?“

Bar. Pino noče, da bi si bil zastonj glavo ubijal se slov. jezikom, on hoče imeti svoje slovenke dekrete dobro plačane — s poslanstvom. Prav v našem jeziku, kterege se je med nami naučil, nas hoče zdaj vladiti prodati — in naša dva Goriška pravaka paktujeta z njim, ga celo skrivno podpirata. Tu bi se zopet lehko reklo in po vsej pravici: „Sram naj ju bodi?!“

Kar se tiče gor omenjenega župana, ki ima, kakor vse kaže, tudi hudo poželjenje po poslanstvu, naj pri-

občimo, da je ta mož občno znan odrtnež, ki je že marsiktero družino na beraško palico pripravil. Ako se mu posreči, česar nas Bog obvarui, — da pride tudi on v deželni zbor, potem bo sé svojim priporočencem že skrel, da pride tudi mi Goriški Slovenci v narodnem oltizu prej ko mogoče — na boben. — Tedaj pozor!

Iz Kobarida. Iz zanesljivih znamenj vem, da se po Goriškem skrivno in očitno veliko agitira in govorja za prihodnje deželne poslanke. Dovolite, da vam jaz kot nepristransk ogledovalec, ktemu je „salus Slovenije suprema lex“ geslo, svoje mnenje izrečem. V tominskom okraji volijo kmečke občine dva poslanca in tergi: Bovec, Kobarid, Tomin z Kanalom in Ajdovščino vred enega. V kmečkih občinah bodo enoglasno izvoljeni Winkler, kteri bo, kakor iz gotovega vira vem, za zedinjeno Slovenijo glasoval, ako bodo kranjski poslanci to na dnevni red spravili in jo sprejeli. Da bodo pa kranjski poslanci v prihodnjem zboru za Slovenijo glasovali, pričakujemo, ker je dr. Toman, kranjski voditelj, enakih političnih misli s štajerskimi poslanci in ker so Novice v svojem razglasu izrekli, kako željno pričakujejo Slovenije, ktera bode pod svoje krilom branila nam narodnost, širila materialno in duševno blagostanje in nas hlapčevanja odrešila. Pravi čas, da izrečajo kranjski poslanci: mi hočemo kot prost narod v državi živeti da se država po željah v njej bivajočih narodov ustroi, in da se ne presilijo narodi v državi životariti, ktero železna roka nadvladajočih narodov vzdržuje. Imena za druga dva poslanska prostora so dr. Tušar, dr. Tonkli, Lapanja, grof Pace, Gorjup in Paglaruzzi. Da dr. Tušar, o. kr. adjunkt v Tominu, ne bo izvoljen, vas lahko zagotovimo, ker on nima poguma in razuma za zedinjeno Slovenijo. Naj več bi pa rad o grofu Pace-tu, kterege posebno g. Winkler zarad njegovih zaslug priporočuje, govoril. Vprašal bi rad g. glavarja, kdo bo šel k sosedu to prosit, kar ima doma? Ali bo on glasoval kdaj za zedinjenje Slovencev. Ako se je on vselej ravnal po znotrajnjem glasu, storil je le svojo dolžnost spoznavši, da krivična roka nas je pritiskala in nas še pritska. To ne zadostuje, dragi poslanci, da nam ceste in mostove daste izdelati z našimi denarji, treba je, da v sedanjem času strogo se deržite politične poti, po kateri pripeljete narod do samostojnosti, do slave in časti, do vesele bodočnosti, ktero mora vživati, ako nočete da sramotno zgne. To bomo dosegli, ako se zavemo naše moči in se 'nevtrudljivo borimo z bistrim duhom in s pravico zoper naše nasprotnike. *)

Politični razgled.

Minister Vidman je prosil za demisijo iz ministerstva, ter je baje že tudi odpuščen. — Potocki bode torej začasno vodil tudi ministerstvo deželne brambe.

Volitve so na spodnjem Avstrijskem po kmečkih občinah dokončane. Zmagali so liberalni kandidati, samo trije so voljeni od „katoliško-konservativne“ stranke.

Nemški Jeremija iz Štajerskega, kakor ga imenujejo nemški listi, naš renegat Kaiserfeld, je svojim volilcem dolg govor govoril. On, ki se je vselej najstrastnejšega sovražnika vsacemu pomirjenju s Slovani kazal, pravi, naj se voli mož, ki oblubi: mir narediti med narodi. Se ve da meni, da je on tisti. A malo spredaj pravi, da je narodnostno vprašanje v deželnih zborih le vprašanje moči, vprašanje: kdo bode tepel in kdo bode tepen (kladivo in nákovalo).

Iz Dalmacije se poroča, da je dobil general Rodič na tri mesece odpust. Tako so za zdaj tudi končani razgovori z njim, da bi prevzel namestništvo v Dalmaciji. Nemški listi, kterih je strah, da bi Slovan in domaćin cesarski namestnik bil, so tega jako veseli.

V Benkovcu na Dalmatinsku je prišlo pri volitvah za občinski zbor (med Slovani in Italijani) do tepeža. Žandarji so streljali. Dva kmata sta ustreljena

*) Drugo iz dopisa kakor tudi konec smo morali izpustiti. Kandidatov nasvetovati in premeščati bi bilo škodljivo za disciplino, ktere treba. Take reči, prosimo, naj se nasvetujejo volilnemu odboru.

več jih je ranjenih. Iz Zadra se je poslalo tja dve kompaniji vojakov.

V Galiciji ima demokratična poljska Smolkova stranka po mestih največ upanja zmagati. Po deželi so se začele agitacije za klerikalne kandidate.

Volitve v Rumuniji, ktere smo v zadnjič omenili, so izpale za vlado nevšečno in sicer: je izvoljenih le 42 vladnih poslancev. K radikalni velikorumske opoziciji jih spada 26; drugih opozicionalnih poslancev pak je 103, ki pa niso edini med seboj. Iz te poslednje razmere si bode vlada znala pomagati, da si kakoršno tako stranko naredi.

Na Španjskem še zdaj niso mogli nobenega kralja vjeti. Te dni je general Prim kortesom opravičeval se in djal: „kralja dobiti je teže, kakor se na prvi pogled zdi.“ Sicer pa je dal razumeti, da ni še obupal, temuč, da je že nekje enega izteknil, ki bode hotel ta čast prevzeti „in ki je kraljevega rodu, katoličan in dorastel.“

Francozom nekoliko strahu dela vprašanje zavoljo železnice čez sv. Gotthardt, ktera bode vezala Nemčijo z Italijo. Zastopniki teh treh držav so imeli več diplomatskih razgovorov. Francozi so vedno še nezaupni in imajo vzrok biti.

Razne stvari.

* (Imenovanje.) Minister pravosodja je imenoval okrajnega komisarja dr. Drag. Viditza za okrajnega sodnika v Črnomlju. O možu ki je tako smelo stopil od administracije v pravosodje, nam nič znano.

* (G. O. Grat Pfeifer), gimnasijski profesor in gvardijan frančiškanskega samostana v Pazinu je pristopil v vzajemno podobovansko društvo „Slavije“ tako, da 15 let plača vsako leto po 70 gld. in si je izgovoril, da se izplača konečni delež pazinskemu samostanu. Ker konečni delež znaša 2100—3150 gl. zagotovljena je samostanu lepa podpora.

* (Iz Novega mesta) zvemo, da si nemškutarji prav zares prizadevajo kako bi za poslanca izvolili — Kluna! Ni jih sram lagati ljudem, da je edini Kluntist poslanec, ki more doseči, da pojde železnica čez Novomesto. Upamo, da bodo pametni narodnjaki to nastavljeno mrežo iz pajčevine pretrgali. Warenski pravi v zadnjem listu svojega tednika: „prihodnji državni zbor bo najbolj svoje delavnost na to obrnil, da se zdanja ustava prenaredi in ne more se od njega pričakovati do volitev novih železnic.“ Pa ko bi to tudi res ne bilo, Novomeščanje morajo vedeti, da Klun ne more več v državni zbor. Kdo ga bo v državni zbor volil? Nobena večina ne, kajti tacega človeka, ki svojo dano močko besedo pred vsem svetom enkrat tako brez sramote prelomi, mu ne zaupa nihče več. Samo Novomeščani, Višnjani, Metličani itd. bodo tacemu možu zaupali in verjeli?

* (Celjski Slovenci,) ko so zvedeli za surovi napad na g. dra. Srneca in njegove tovarise v bistriskem okraju, poslali so mu še tisti dan sledenči telegram: Častiti gospod doktor J. Srnec odvetnik v Mariboru. Slovenec ni svest življenja na svoji zemlji. C. k. komisar in žandarji ga ne branijo. Obžalujemo Vas, svojega izvrstnega slavnega sobrata zarad nesreče ki Vas je po surovosti Sternbergovih delalcev v Novi vesi blizu Slovenske Bistrice zadela, obžalujemo, ker ste prizadevajoč si za slovensko korist in Slavo moko prestati morali. Vam zdravje, naj Vas naj ohrani Bog. Celjski Slovenec.

* (Iz Gorice) se nam piše: V Wandererju in Triesteri št 103 je bilo brati, da politično društvo „Soča“ priporoča za poslanca v volilnem okraju gorškega glavarstva Jožeta Faganelja iz Oseka, kmeta, ki ne zna ne brati ne pisati. Čudno da sporoča tako tanjčno dopisatelj o ljudeh ktere ne pozna. Vse to ni res, ker je naš Faganel bil v nekterih latinskih šolah, pa je moral popustiti šole le zarad družinskih zadev. On se je v sejah društva Soče izkazal, in je na Sežanskem taboru lepo govoril govor o davkih, ki ga je sam sestavil. Vemo da je trdne volje in da mu je veliko

mar za blagostanje kmetov in dežele, saj gre tudi za njegovo srečo. Iz tega se vidi, da ni res, kar je bilo brati, da priporoča „Soča“ kmete, ki bi v deželnem zboru le sedeli. Društvo je hotelo temveč klicati kmetom, naj začnejo sami skrbeti za se, naj pošljejo iz svoje srede nektere može, kar bo tudi njim v čast. Nadejamo se, da bojo kmetje razumeli namene in ne zapustili sebe in svojih interesov ter enoglasno volili priporočanega Jožeta Fagannella.

* (O napadu pri Bistrici) pravi češki „Pokrok“: „Proti kakšnim navalom se morajo vrli Slovenci boriti, kaže napad nemških fabriških delavcev, vodenih od liberalca, na shod slov. volilcev. Pazimo, začenja se nas civilizirati!“ — Pri tej priliki bodi omenjeno, da „Tagespost“, „Laibacher Tagbl.“ itd. pišejo, ka je bil v Novi vasi pri Bistrici shod katoliškega društva. To je laž! Shod je bil privaten in vseh tistih mnogih kapelanov ni bilo nikjer. Laž je tudi da bi bil kdo najmanjši vzrok dal. Niti besede se še govorilo ni, nego kar smo povedali.

* (D r. Toman) je, kakor čujemo iz najzanesljivega vira iz Dunaja, še vedno jako nevarno bolán. Upajmo da se kmalu ozdravi in zopet stopi na delo za domovinsko stvar.

* (Celjski Nemci in nemškutarji) so morebiti dobri muzikanti, a gotovo so slabí politikarji. zlasti kader jih strast zbode. Obče znano je, da celjsko mesto zaostaja za drugimi v obrtniji, kupčiji in zadnje ljudsko štetje je pokazalo čudni rezultat, da se je celo število prebivalcev zmanjšalo, namesto da bi se bilo po naravnih zakonih pomnožilo. Samo v enem celjski Nemci ne zaostajajo za drugimi štirske mesti: v posnemanji politične parole, ki se jim daje iz Gradca. Morebiti je ravno v tem iskati nekoliko tistih razlogov, zarad katerih to lepo in prijazno savinsko mestice peša. Celjani so se v politiki čisto ločili ne le od bližnje okolice, ampak od vse južne štirske. Ko bi ne vladala strast, morali bi se Celjani okleniti Slovencev, na ktere jih vežejo vsaj materialne koristi, z okolico bi morali složno delati in tako bi koristili sebi in okoličanom. Potem bi bili Celjani lahko voditelji južne štirske, zdaj pa so samo trabanti graških politikarjev. Sedanji prebivalci nekdanjega rimskega mesta so čisto pozabili na izrek rimskega imperatorja: Raje sem v kteri god vesi, prvi nego v Rimu drugi. A politična pamot ni vsacega človeka lastnost. Da pa Celjani svojih najbližih materialnih koristi ne vidijo, tega ne morem razumeti. Tako so si zdaj za kandidata postavili uradnika Tomschitz. Pred leti so kričali, da uradnika nečeo voliti. Zdaj so to pozabili, pozabili pa tudi, da je ta Tomschitz bil eden tistih mož, ki je bil najbolj in že mnogo let sem delaven za to, da bi se c. k. okrožna sodnija preselila iz Celja v Maribor. Morebiti g. Tomschitz svojih volic ne bode opominjal na to svojo delavnost, a da jo bode nadaljeval, to je gotovo, kajti to za kar se je človek toliko časa trudil, tega ne opusti meni nič tebi nič. In kot poslanec bode imel g. Tomschitz priliko mnogo storiti za to, da zgubi Celje svojo okrožno sodnijo in da jo dobode Maribor. Kaj pa postane Celje brez okrožne sodnije, to si bode znali vsak Celjan na prstih preračuniti. Celjani pa bodo si sami krivi, če se v nekterih letih Celje ne bode nikjer več imenovalo, nego ako bo klical železniški mož: Station Cili! 1 Minute Aufenthalt! Fertig!! Trara!!!

* (Veliko izdajstvo) za mariborskem Nemca je nekterim mariborskim politikom to, ako kdo kedaj eno stopinjo v redakcijo „Slov. Naroda“ stori. Prokleto je že svet smešen, najbolj pa tukajšni nemški list.

* (Kandidati za ljubljansko mesto) so: narodna dva: Jožef Debevec, trgovec, in J. N. Horak. — Nemškutarji in birokrati se vpirajo, da bi njih ponudnika Kaltenegger in Supan voljena bila. Upamo, da pri narodnjakih dela in agitacije ne bo manjkalo.

* (Kako nemškutarji slovenski pišejo) in lažejo kaže ta-le proba: „Volilci! primerite zadnje volilne razpise s programom 17. maja in sodite sami, če se sovražniki svobode kakor lisice v vaši hiši ne okoli lezejo. Zakaj tirjata gospod dr. Radaj in dr. Sernek več očitno kot prvo dolžnost narodnega kandi-

data, da se Štirska dežela raztrga! Ali hočeta klerikalna kandidata, kakor uni poprejšni enakomiseljni tovarši, v deželnem zboru vsakdan zarad bolečine v Sloveniji v imenu naroda in volilcev vpti in zdihovati, med tem ko se zdaj v svoji domovini ne upajo tirjatve izgovoriti, ako le do nekaj glasov pravico imeti hočejo? Oni gospodje imajo danes predrznost trditi, da nočo nemškega jezika iz šole pregnati, kteri so že toliko dosegli, da se v nekterih kar ena beseda ne govorji. Hočete li vaše zaupanje, vaše hudo in dobro možem zaupati, kteri vas že pred volitvo tako grdo vkanijo? Zatega delj drržimo takim vščipom in zadregam nasproti naš star pregovor: Živila zelena nerazdeljena dežela Štirska! Živili kandidati Friderik Brandstetter in Konrad Seidl, kteri se že dokaj let za naše ljudstvene pravice neskončno (!) borijo in kteri nikdar niso hoteli z lažmi in z hinavščino zaupanja naših volilcev vkaniti.“ — Lepo, kaj ne?

* (G. Cegnar) je izvoljen v občini Zgonik pri Trstu za častnega občana.

Poslano.

Slavno vredništvo!

Z ozirom na moj dopis, ki je bil priobčen v št. 68 „Slov. Nar.“, prosim, da bi se sledenči pismi v Vaš cenjeni list sprejeti blagovolili.

V Gorici, 18. junija 1870.

Dr. Tonkli.

I. pismo.

N. P. Njegovo Preblagorodje Gospod Baron Pino, c. k. namestništveni svetovavec, c. k. okrajni glavar itd. v Gorici.

Vaše Preblagorodje!

Razglasila se je na Tominskom hudobna in lažnjiva govorica, da bi bil jaz podpisal neko peticijo, naj bi se železnica ne izpeljala čez „Predel“, ampak čez „Vipavo.“

Iz pisem, ki mi dohajajo iz Tominskega posnemam, da je to hudobno in lažnjivo govorico prinesel v Tomin gosp. Ivančič, c. k. bilježnik (notar) v Kanalu, kteri pravi, da jo je slišal in sprejel iz ust Vašega preblagorodja.

Akoravno je ta govorica gola in grda laž, jej vendar ljudstvo na Tominskom verjame, češ, da je prišla od tako imenitne osebe, kakor je Vaše Preblagorodje.

Ker je pa meni pred vsem za to mar, da svoje ime, svojo čast in poštenje ohramim neomadežvano, in ker nisem podpisal nikake peticije zoper železnico Predelsko in za ono, ki bi imela peljati od Loke prek Idrije in Vipave do Gorice, pozovem s tem Vaše Preblagorodje, da bi tisto govorico preklicati ali pa izreči izvolilo, da je nij med svet poslalo in zgorej rečenemu gospodu ali kakemu drugemu izročilo.

Z visokim spoštovanjem vdani

Dr. Josip Tonkli l. r.

V Gorici, 15. junija 1870.

2. pismo.

Naj prejme blagorodni in častiti gospod Dr. Josip Tonkli pravnik v Gorici.

V Gorici, 17. junija 1870.

Častiti gospod!

Podvizam se odgovoriti na Vaše cenjeno pismo 15. junija t. l. s pojasnilom, da je res tudi k mojim ušesom od raznih strani govorica prišla, da bi bili namreč tudi Vi eden izmed onih, ki so neko peticijo proti predelski železnici podpisali, in da sem moje veliko čudenje in živo obžalovanje pri nekih prilikah izrekel, če bi bila ta govorica resnična.

Ker mi se je pa ta reč po govorici prinesena nič menj neverjetna ko nenanavna zdela, poskusil sem o tem kaj resničnega poizvedati in prepričal sem se, da je ta govorica prazna in lažnjiva.

To moje prepričanje sem ne le že tudi nekim osebam povedal, ampak se tudi postavim prihodnjič tej govorici nasproti.

Blagovolite sprejeti moje posebno spoštovanje

Vam vdani

Feliks Baron Pino l. r.

